

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 20 października 2022 r.

Poz. 998

**OBWIESZCZENIE
PREZESA RADY MINISTRÓW**

z dnia 27 września 2022 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Rady Ministrów w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022” (M.P. poz. 808), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych uchwałą nr 92 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2021 r. zmieniającą uchwałę w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022” (M.P. poz. 745).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity uchwały nie obejmuje § 2 uchwały nr 92 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2021 r. zmieniającej uchwałę w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022” (M.P. poz. 745), który stanowi:

„§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.”.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów
z dnia 27 września 2022 r. (M.P. poz. 998)

UCHWAŁA NR 82 RADY MINISTRÓW

z dnia 13 sierpnia 2019 r.

w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”

Na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się „Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022”, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. 1. Program jest finansowany ze środków budżetu państwa z części 24 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

2.¹⁾ Łączna kwota środków na realizację Programu w całym okresie jego realizacji wynosi 27 217 089 zł.

§ 3. 1. Program realizuje jako podmiot wiodący Narodowy Instytut Dziedzictwa.

2. Program realizują ponadto: wojewódzcy konserwatorzy zabytków, dyrektorzy urzędów morskich, Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku oraz inne podmioty – w zależności od potrzeb.

§ 4. Realizację Programu koordynuje oraz sprawuje nad nią nadzór minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przez powołanego przez siebie Koordynatora Programu.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia²⁾.

¹⁾ Ze zmianą wprowadzoną przez § 1 pkt 1 uchwały nr 92 Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2021 r. zmieniającej uchwałę w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022” (M.P. poz. 745), która weszła w życie z dniem 17 sierpnia 2021 r.

²⁾ Uchwała została ogłoszona w dniu 11 września 2019 r.

Załącznik do uchwały nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. (M.P. z 2022 r. poz. 998)³⁾

Krajowy program
ochrony zabytków i opieki
nad zabytkami
na lata 2019–2022

Warszawa 2019 r.

³⁾ Ze zmianami wprowadzonymi przez § 1 pkt 2 uchwały, o której mowa w odnośniku 1.

Spis treści

I. Wprowadzenie.....	5
II. Ewaluacja Programu 2014–2017.....	5
III. Założenia Programu 2019–2022.....	8
1. Tło instytucjonalno-prawne powstania Programu 2019–2022.	
2. Cele, kierunki działania, zadania Programu 2019–2022.	
IV. Plan finansowy Programu 2019–2022.....	16
V. Zarządzanie, harmonogram i ewaluacja Programu 2019–2022.....	16
1. Zasady zarządzania Programem 2019–2022.	
2. Struktura zarządzania Programem 2019–2022.	
3. Harmonogram – wskaźniki realizacji Programu 2019–2022.	
4. Zadania podmiotów zarządzających Programem 2019–2022.	
5. Monitoring Programu 2019–2022.	
6. Ewaluacja Programu 2019–2022.	

I. Wprowadzenie

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019–2022, zwany dalej „Programem 2019–2022”, ma na celu realizację przepisu art. 84 w związku z art. 86 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840), zwanej dalej „ustawą”. Program 2019–2022 jest głównym dokumentem strategicznym określającym cele administracji rządowej oraz podległych jej służb i instytucji w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, a także środki służące do realizacji wyznaczonych celów.

W ramach podziału kompetencji między ministrami, dokonanego w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1893, z późn. zm.), wiodącym organem odpowiedzialnym za zadanie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje w tym zakresie wykonuje Generalny Konserwator Zabytków. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest organem odpowiedzialnym za koordynację, monitorowanie i ewaluację realizacji Programu 2019–2022 przez wszystkie zaangażowane w nią podmioty.

Strzeżenie dziedzictwa narodowego stanowi jedno z podstawowych zadań Rzeczypospolitej Polskiej, zdefiniowanych w art. 5 Konstytucji, obok ochrony niepodległości i nienaruszalności terytorialnej, zapewnienia wolności i praw człowieka i obywatela, bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony środowiska. Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami, jako jeden z najważniejszych elementów tego dziedzictwa, realizowane są przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w powiązaniu z kontekstem polityki gospodarczo-społecznej, ale stanowią również cel sam w sobie, którego wartość wykracza poza kategorie czysto ekonomiczne.

II. Ewaluacja Programu 2014–2017

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2014–2017 został ustanowiony uchwałą nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie „Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami” (M.P. poz. 733), zwanego dalej „Programem 2014–2017”.

Program 2014–2017 został uznany za realizujący jedną z horyzontalnych, sektorowych strategii rozwoju Polski – Strategię Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, przyjętą *uchwałą Rady*

Ministrów nr 61 z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020” (M.P. poz. 378)⁴⁾.

Merytorycznym punktem odniesienia Programu 2014–2017 była diagnoza, której główny element stanowił opis organizacji i zadań organów ochrony zabytków w Polsce oraz stan zachowania zabytków na terenie kraju. Celem głównym Programu 2014–2017 było „Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków”, który realizowany był przez trzy cele szczegółowe, podzielone na kierunki działania, tj.:

- 1) Cel szczegółowy 1: „Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce” podzielony na kierunki działania:
 1. Porządkowanie rejestru zabytków nieruchomych (księgi rejestru A i C).
 2. Przygotowanie ratyfikacji Konwencji UNESCO ds. ochrony dziedzictwa podwodnego.
 3. Wypracowanie jednolitych standardów działania konserwatorskiego w odniesieniu do wybranych typów i kategorii zabytków nieruchomych.
 4. Wzmocnienie instrumentów ochrony krajobrazu kulturowego.
 5. Opracowanie diagnozy prawnej ochrony zabytków ruchomych.
 6. Opracowanie kompleksowego raportu o stanie zachowania zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C).
 7. Realizacja badań w ramach programu „Archeologiczne Zdjęcie Polski” na obszarach szczególnie istotnych ze względu na zagrożenia dla dziedzictwa archeologicznego.
- 2) Cel szczegółowy 2: „Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków” podzielony na kierunki działania:
 1. Zwiększenie efektywności zarządzania i ochrony zabytków przez wdrażanie infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach.
 2. Wypracowanie standardów, pozwalających na lepszy przepływ informacji między organami ochrony zabytków a społecznościami żyjącymi w otoczeniu zabytków objętych ochroną.
 3. Podniesienie jakości procesów decyzyjnych w organach ochrony zabytków.
 4. Merytoryczne wsparcie samorządu terytorialnego w ochronie zabytków.

⁴⁾ Uchwała utraciła moc na podstawie § 3 uchwały nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030” (M.P. poz. 1060), która weszła w życie z dniem 20 listopada 2020 r.

- 3) Cel szczegółowy 3: „Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji” podzielony na kierunki działania:
1. Przygotowanie ratyfikacji Konwencji ramowej Rady Europy w sprawie znaczenia dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, Faro 2005.
 2. Wspieranie budowania świadomości społecznej funkcji dziedzictwa kulturowego jako podstawy kształtowania się tożsamości narodowej i społeczności lokalnych.
 3. Promocja zasobu dziedzictwa za pośrednictwem Internetu.
 4. Zwiększanie dostępu do zasobu dziedzictwa i ułatwienie jego odbioru społecznego.

Główną zaletą Programu 2014–2017 była jakościowa zmiana polegająca na zapoczątkowaniu planowania strategicznego na poziomie centralnym w obszarze ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Pilotażowy charakter dokumentu sprawił, że na etapie jego redagowania pojawiło się wiele wad Programu, które w konsekwencji uniemożliwiły i utrudniły realizację zawartych w nim zadań, zgodnie z przyjętym planem. Wśród wad należy wymienić:

- nadmiernie rozbudowana i szczegółowa warstwa opisowa, niezapewniająca przejrzystości, precyzji i elastyczności w późniejszej realizacji, przy czym ów brak elastyczności w reagowaniu na zmieniającą się sytuację oraz pojawiające się problemy okazał się najbardziej odczuwalny w zakresie planu finansowego i harmonogramu,
- brak czytelnego powiązania niektórych konkretnych zadań, składających się na poszczególne kierunki działania, z przyjętymi wskaźnikami realizacji,
- brak dla części zadań wskaźników, podobnie w wypadku kierunków działania i celów szczegółowych,
- rozproszenie i nadmierna komplikacja struktury zarządzania i monitoringu realizacji zadań, brak jednego wystarczająco umocowanego (tj. dysponującego adekwatnymi narzędziami i odrębnym budżetem przeznaczonym wyłącznie na cele bieżącego zarządzania i monitoringu) ośrodka realizującego Program, podejmującego bieżące decyzje merytoryczne, w postaci osoby odpowiedzialnej personalnie za realne zarządzanie Programem,
- brak koordynatora Programu – osoby odpowiedzialnej za zarządzanie efektywnością i jakością realizacji Programu.

Powyższa lista wad nie przesłania jednakże pozytywnej oceny przyjętego i realizowanego w latach 2014–2017 kierunku stopniowych zmian, zmierzających do wprowadzenia do sfery ochrony zabytków i opieki nad zabytkami strategicznego planowania. Dzięki temu rozwiązaniu

udało się zmienić planowanie, wykraczające poza jednoroczną perspektywę budżetową i umożliwiające docelowo wyznaczanie precyzyjnie określonych i uzasadnionych dostępnymi danymi celów, oraz bieżącą weryfikację rezultatów i korygowanie uprzednio tworzonych planów w dziedzinie ochrony zabytków. Weryfikację realizacji Programu 2014–2017 zapewnił, wkomponowany z myślą o programach na następne lata, mechanizm ewaluacji dokonanej w ostatnim roku jego obowiązywania na podstawie badania przeprowadzonego przez podmiot zewnętrzny. Wnioski z przedmiotowej ewaluacji stały się podstawą prac nad kolejnym programem. Jej podsumowanie stanowi *Sprawozdanie końcowe z oceny realizacji wybranych elementów Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–17 wg stanu na dzień 30.06.2017 r.*⁵⁾

Na podstawie wyników ewaluacji i doświadczeń towarzyszących realizacji Programu 2014–2017, przy przygotowywaniu Programu 2019–2022 położono szczególny nacisk na zmiany w warstwie:

- 1) poprawy struktury zarządzania, monitoringu i ewaluacji Programu;
- 2) wyraźnego powiązania wskaźników realizacji Programu z konkretnymi zadaniami, zaplanowanymi jako elementy realizacji kierunków działania i celów szczegółowych.

III. Założenia Programu 2019–2022

1. Tło instytucjonalno-prawne powstania Programu 2019–2022:

- a) opis organizacji i zadań organów ochrony zabytków w Polsce zawarty w Programie 2014–2017, który wciąż pozostaje aktualny, z wyjątkiem zmian w ustawie, do których doszło od czasu uchwalenia Programu 2014–2017 przez Radę Ministrów, a które zostały wymienione poniżej w literze c,
- b) *Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C)* – przygotowany w ramach realizacji Programu 2014–2017 przez Narodowy Instytut Dziedzictwa,
- c) zmiany wprowadzone ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1595), która weszła w życie z dniem 9 września 2017 r., polegające przede wszystkim na:

⁵⁾ Treść Sprawozdania końcowego z oceny realizacji wybranych elementów Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–17 wg stanu na dzień 30.06.2017 r. została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pod adresem: www.kultura.gov.pl.

- zmianie zasad powoływania i odwoływania Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i kierowników delegatur,
- wzmocnieniu pozycji Generalnego Konserwatora Zabytków przez dodanie instrumentów koordynacji i środków nadzoru merytorycznego,
- ujednoczeniu wymagań dotyczących kompetencji wobec samorządowych konserwatorów zabytków z wymaganiami wobec wojewódzkich konserwatorów zabytków,
- wprowadzeniu instytucji ochrony tymczasowej od momentu wszczęcia postępowania o wpis do rejestru zabytków,
- doprecyzowaniu przepisów dotyczących zaleceń pokontrolnych,
- utworzeniu Narodowego Funduszu Ochrony Zabytków (NFOZ), finansowanego z kar administracyjnych za czyny, które dotychczas były wykroczeniami, a obecnie są administracyjnymi karami pieniężnymi,
- zaostrzeniu sankcji karnych zawartych w art. 108 ustawy, przy czym wpływy z nawiązek będą również zasilały NFOZ,
- wprowadzeniu możliwości finansowania przez jednostki samorządu terytorialnego prac konserwatorskich i robót budowlanych przy zabytkach ujętych w gminnej ewidencji zabytków, a nie, jak dotychczas, jedynie przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

2. Cele, kierunki działania oraz zadania Programu 2019–2022.

Biorąc pod uwagę wnioski płynące z realizacji i ewaluacji Programu 2014–2017, a także zmianę systemu ochrony zabytków wprowadzoną ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw, został sformułowany cel główny Programu 2019–2022:

„Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami”, który realizowany będzie przez trzy cele szczegółowe, podzielone na kierunki działania, tj.:

Cel główny Programu 2019–2022		
Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami		
Cel szczegółowy 1	Cel szczegółowy 2	Cel szczegółowy 3
<i>Optimalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego</i>	<i>Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami</i>	<i>Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego</i>
Kierunki działania	Kierunki działania	Kierunki działania

Cel główny <i>Programu 2019–2022</i>		
Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami		
Cel szczegółowy 1	Cel szczegółowy 2	Cel szczegółowy 3
<i>Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego</i>	<i>Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami</i>	<i>Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego</i>
Kierunki działania	Kierunki działania	Kierunki działania
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym. 2. Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami. 2. Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości. 2. Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami.

Cel szczegółowy 1: Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działania 1.1:

Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym

Lp.	Zadanie
1	Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
2	Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym.
3	Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach.
4	Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami.

1.1.1. W ramach realizacji zadania: *Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami* planuje się, oprócz aktualizacji materiałów szkoleniowych wypracowanych w ramach realizacji Programu 2014–2017, w tym podręcznika stosowanego w szkoleniach z zarządzania dziedzictwem dla gmin „Dziedzictwo obok mnie – poradnik zarządzania dziedzictwem w gminach”, przygotowanie dodatkowych materiałów informacyjnych dla samorządów. Kolejnym działaniem będzie organizacja szkoleń z zarządzania dziedzictwem, na które zapraszani będą przedstawiciele władz samorządowych. Ostatnim przewidzianym działaniem będą przeprowadzone w 2022 r. badania ewaluacyjne, sprawdzające wpływ szkoleń na lokalne

podejmowanie działań związanych z zarządzaniem dziedzictwem przez władze gmin i lokalnych liderów.

1.1.2. Zadanie: *Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym* realizowane będzie przez rozbudowę portalu internetowego <http://samorzad.nid.pl>, którego celem jest dostarczenie samorządom gminnym fachowej wiedzy i informacji na temat dziedzictwa, jego ochrony oraz możliwości jego wykorzystania dla dobra gminy z uwzględnieniem problematyki dostępności dziedzictwa dla osób z niepełnosprawnościami.

1.1.3. Zadanie: *Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach* będzie realizowane w ramach czterech kierunków interwencji. W ramach pierwszego kierunku interwencji planuje się stworzenie w wybranych Oddziałach Terenowych Narodowego Instytutu Dziedzictwa centrów kompetencji ds. uwzględniania dziedzictwa kulturowego w procesach rewitalizacyjnych. Drugim kierunkiem interwencji będzie pilotaż szkoleń przedstawicieli wybranych jednostek samorządu terytorialnego wspierających, prowadzących lub planujących rewitalizację zasobu dziedzictwa kulturowego. Trzecim kierunkiem interwencji będzie wsparcie gmin tworzących lub aktualizujących gminne programy rewitalizacji lub zmieniających podstawę prawną prowadzonej rewitalizacji z lokalnych programów rozwoju na gminne programy rewitalizacji przez wspólne przeprowadzenie procesu identyfikacji dziedzictwa, szacowanie jego wartości i wskazanie właściwych sposobów jego ochrony i zagospodarowania w procesach rewitalizacyjnych. Czwartym kierunkiem interwencji będzie konkurs „Twój dom – dialog z tradycją”, z myślą o wsparciu procesów harmonijnego rozwoju i poprawy krajobrazu kulturowego. Celem konkursu będzie znalezienie i popularyzacja nowych wzorców zabudowy jednorodzinnej będących kontynuacją i nawiązaniem do form tradycyjnego budownictwa. Projekt konkursowy ma być przygotowany dla co najmniej trzech województw. Przed 2018 r. pilotażowy konkurs został z powodzeniem zrealizowany w województwie warmińsko-mazurskim.

1.1.4. W ramach zadania: *Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrożenie programu opieki nad zabytkami* planuje się opracowanie założeń, a następnie coroczną organizację konkursu skierowanego do samorządów gminnych. Celem jest promocja i upowszechnianie najlepszych wzorców, przede wszystkim w zakresie opracowywania i wdrażania gminnych programów opieki nad zabytkami, rozumianych jako dokumenty strategiczne w kontekście ochrony i zarządzania dziedzictwem i krajobrazem kulturowym oraz kształtowania ładu przestrzennego przez samorząd lokalny.

Kierunek działania 1.2:**Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym**

Lp.	Zadanie
1	Wspieranie rozwijania kompetencji zawodowych przez pracowników służb konserwatorskich.
2	Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich.
3	Wsparcie działań dokumentacyjnych zasobu zabytkowego.
4	Powołanie Centrum Architektury Drewnianej.

1.2.1. W ramach zadania: *Wspieranie rozwijania kompetencji zawodowych przez pracowników służb konserwatorskich* planuje się realizację nowej formuły Programu stałych szkoleń pracowników wojewódzkich urzędów ochrony zabytków, ich delegatur oraz przedstawicieli samorządowych służb konserwatorskich. Szkolenie dedykowane będzie przede wszystkim osobom rozpoczynającym pracę w administracji konserwatorskiej, służąc im w zdobyciu niezbędnej wiedzy z wybranych obszarów tematycznych. W dalszej kolejności szkolenie to adresowane będzie do pozostałych pracowników służb konserwatorskich oraz do pracowników Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Szczegółowy zakres tematyczny szkoleń będzie ustalany na bieżąco w oparciu o zgłaszane zapotrzebowanie. W szczególności nacisk położony będzie na wprowadzane zmiany w zakresie prawa ochrony zabytków lub postępowania administracyjnego, mające wpływ na pracę organów ochrony zabytków, z uwzględnieniem wybranych szczegółowych zagadnień prawnych dotyczących prawa ochrony zabytków lub stosowania procedur administracyjnych na poziomie zaawansowanym, a także w zakresie opracowanych i wdrażanych do stosowania zaleceń i wytycznych Generalnego Konserwatora Zabytków dotyczących postępowania konserwatorskiego.

1.2.2. W ramach zadania: *Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich* planuje się kontynuację niezrealizowanego w całości kierunku działania nr 3 „Wypracowanie jednolitych standardów działania konserwatorskiego w odniesieniu do wybranych typów i kategorii zabytków zgodnie z obowiązującą doktryną konserwatorską” celu szczegółowego nr 1 „Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce” realizowanego w ramach Programu 2014–2017. Uzupełnieniem, niezrealizowanego w Programie 2014–2017 kierunku działań, będzie opracowanie standardów dostępności zabytków dla osób z niepełnosprawnościami.

1.2.3. W ramach realizacji zadania: *Wsparcie działań dokumentacyjnych zespołu zabytkowego* planuje się działania prowadzone w trzech aspektach.

Pierwszym jest wypracowanie zaleceń dotyczących waloryzacji zabytków i dokumentacji wartości zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz włączenie do zbioru kart ewidencyjnych informacji o wartościach i ich materialnych nośnikach dla wybranych zabytków.

Drugim aspektem zadania jest kontynuacja kierunku działania nr 1 „Zwiększenie efektywności zarządzania i ochrony zabytków przez wdrażanie infrastruktury informacji przestrzennej o zabytkach” celu szczegółowego nr 2 „Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków” realizowanego w ramach Programu 2014–2017. Planowane jest zawarcie umów pomiędzy Narodowym Instytutem Dziedzictwa a wszystkimi wojewódzkimi urzędami ochrony zabytków określającymi zasady i wzajemne zobowiązania w zakresie współtworzenia cyfrowego repozytorium dokumentacji rejestru zabytków – obejmującego zabytki nieruchome, ruchome oraz archeologiczne. Na poziomie technicznym niezbędnym elementem współpracy jest współtworzenie przez wojewódzkich konserwatorów zabytków treści zawartych w bazie danych zarządzanych za pomocą aplikacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa ScanManager. Następnie planuje się umożliwienie i nawiązanie stałej, sformalizowanej współpracy wojewódzkich konserwatorów zabytków z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w zakresie prowadzenia geoportalu.

Trzecim aspektem zadania jest uzupełnienie i ujednoczenie systemów ewidencyjnych zabytków archeologicznych oraz wzmocnienie ochrony i opieki nad nimi.

1.2.4. W ramach realizacji zadania: *Powołanie Centrum Architektury Drewnianej* planuje się pozyskanie nieruchomości na siedzibę Centrum Architektury Drewnianej, remont, modelowo przeprowadzoną konserwację oraz adaptację na potrzeby biurowe. W ramach centrum zostanie zorganizowany punkt kontaktowy wspierający opiekunów architektury i budownictwa drewnianego we właściwej opiece nad tym wymagającym szczególnej troski zasobem zabytkowym. Działalność centrum będzie koncentrować się na opracowywaniu i szerokim udostępnianiu poradników i podręczników dobrych praktyk dla właścicieli i opiekunów zabytków architektury oraz budownictwa drewnianego, organizowaniu szkoleń dla właścicieli oraz kursów rzemiosła tradycyjnego podnoszących kompetencje rzemieślników w zakresie zapewniającym właściwą konserwację zabytków drewnianych, z uwzględnieniem regionalnej specyfiki technik rzemieślniczych oraz konstrukcji architektury drewnianej.

Cel szczegółowy 2: Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.

Kierunek działania 2.1:

Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami

Lp.	Zadanie
1	Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji i badań, upowszechnianie przez bazę wiedzy).

2.1.1. W ramach zadania: *Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu*

zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji badań, upowszechnianie przez bazę wiedzy) planuje się stworzenie i wdrożenie internetowej bazy wiedzy standardów, zaleceń i wytycznych konserwatorskich dotyczących działań i prac przy różnych kategoriach zabytków. Zadanie obejmuje upowszechnienie standardów dostępności zabytków dla osób z niepełnosprawnościami. Planuje się także opracowywanie materiałów informacyjnych promujących stosowanie wytycznych i standardów postępowania konserwatorskiego wśród właścicieli zabytków, inwestorów i wykonawców prac przy zabytkach. Zadanie jest merytorycznie i czasowo uzależnione od realizacji zadania 1.2.2.

Kierunek działania 2.2:

Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego

Lp.	Zadanie
1	Podniesienie bezpieczeństwa zabytków ruchomych przez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i instytucje.

2.2.1. W ramach zadania: *Podniesienie bezpieczeństwa zabytków ruchomych przez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i instytucje* planuje się:

- a) szkolenia dla policjantów z zakresu przeciwdziałania przestępstwom przeciwko zabytkom, we współpracy z wyspecjalizowanymi instytucjami kultury zajmującymi się ochroną dziedzictwa kulturowego,
- b) realizację, w porozumieniu z wojewódzkimi urzędami ochrony zabytków oraz wyspecjalizowanymi instytucjami kultury, projektu weryfikacji miejsca przechowywania i stanu zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków oraz ich dokumentacji umożliwiającej jednoznaczną identyfikację zabytków w przypadku kradzieży, przez wykonanie aktualnej dokumentacji fotograficznej, a także aktualizację wiedzy o zabytkach będącej w dyspozycji wojewódzkich konserwatorów zabytków.

Cel szczegółowy 3: Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Kierunek działania 3.1:

Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości

Lp.	Zadanie
1	Kampania społeczno-edukacyjna w mediach, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności do zabytków dla osób z niepełnosprawnościami.
2	Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

3.1.1. W ramach zadania: *Kampania społeczno-edukacyjna w mediach, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności do zabytków dla osób z niepełnosprawnościami* planuje się stworzenie profesjonalnego planu, identyfikującego najważniejsze grupy docelowe, a następnie przeprowadzenie kampanii budującej świadomość społeczną w zakresie ochrony krajobrazu kulturowego i przywracania ładu przestrzennego oraz profilaktyki i ochrony dziedzictwa przed działaniami przestępczymi (m.in. wandalizmem, dewastacją, nielegalną rozbiórką zabytkowej architektury, grabieżą stanowisk archeologicznych, kradzieżą i przemytem zabytków ruchomych). W kampanii zostanie uwzględniona tematyka zwiększenia dostępności do zabytków dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami.

3.1.2. W ramach zadania: *Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami* w celu zwiększenia świadomości potrzeby poznania i ochrony dziedzictwa kulturowego przez młode pokolenie, planowane jest poszerzenie działań podjętych w ramach Programu 2014–2017 przez tworzenie nowych, bardziej zróżnicowanych materiałów edukacyjnych dla szkół oraz prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla młodzieży.

Kierunek działania 3.2:

Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami

Lp.	Zadanie
1	Program dotacyjny dla organizacji pozarządowych w zakresie popularyzowania i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym, budowania świadomości lokalnej, a także włączania społeczeństwa w opiekę nad zasobem dziedzictwa kulturowego.

3.2.1. *Program dotacyjny dla organizacji pozarządowych w zakresie popularyzowania i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym, budowania świadomości lokalnej, a także włączania społeczeństwa w opiekę nad zasobem dziedzictwa kulturowego* skierowany będzie do podmiotów należących do społeczeństwa obywatelskiego. Program będzie wspierać proces identyfikacji, dokumentacji i szerokiego upowszechniania dziedzictwa kulturowego oraz jego wartości, a także sprzyjać społecznemu zaangażowaniu w proces ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym, w tym nad zabytkami. Efektem programu będzie także wzmacnianie kapitału społecznego, stanowiącego jeden z czynników rozwoju nowoczesnych społeczeństw obywatelskich, przez animowanie wspólnego działania różnych lokalnych interesariuszy na rzecz szerokiego społecznego rozpoznania i zachowania dobra wspólnego, jakim jest dziedzictwo kulturowe i związane z nim wartości.

Program dotacyjny w ramach Programu 2019–2022 uwzględniać będzie dotychczasowe doświadczenia w zakresie wspierania wolontariatu w obszarze dziedzictwa kulturowego, mając

na celu zapewnienie, po okresie pilotażowym, stabilnych i bardziej zróżnicowanych mechanizmów finansowania.

IV. Plan finansowy Programu 2019–2022

Realizacja Programu 2019–2022 będzie prowadzona w ramach środków finansowych pochodzących z budżetu państwa, w części 24 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Budżet Programu 2019–2022

Finansowanie <i>Krajowego programu</i>	2019	2020	2021	2022	RAZEM
Razem środki z budżetu państwa cz. 24	756 175,06 zł	5 573 614,00 zł	10 904 188,94 zł	9 983 111,00 zł	27 217 089,00 zł
Udział w (%) w danym roku	2,78%	20,48%	40,06%	36,68%	100%

Budżet Programu 2019–2022 w rozkładzie na wydatki bieżące i majątkowe

	2019		2020		2021		2022	
	bieżące	majątkowe	bieżące	majątkowe	bieżące	majątkowe	bieżące	majątkowe
Wydatki	750 025,06 zł	6 150,00 zł	5 527 614,00 zł	46 000,00 zł	10 019 838,94 zł	884 350,00 zł	9 619 611,00 zł	363 500 zł
Razem	756 175,06 zł		5 573 614,00 zł		10 904 188,94 zł		9 983 111,00 zł	
Razem w latach 2019–2022	27 217 089,00 zł							

V. Zarządzanie, harmonogram i ewaluacja Programu 2019–2022

1. Zasady zarządzania Programem 2019–2022:

- Zarządzanie, koordynacja i monitorowanie Programem 2019–2022 należy do koordynatora Programu i jego zespołu, który ponosi odpowiedzialność za realizację Programu. W szczególności odpowiedzialność ta dotyczy identyfikacji problemów i zagrożeń dla realizacji założonych celów Programu ujętych we wskaźniki, oraz sygnalizowania uzasadnionych korekt w sposobie realizacji Programu, włącznie z ewentualną koniecznością nowelizacji jego treści na drodze uchwały Rady Ministrów. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego może w konkretnym i ściśle określonym zakresie zmienić zakres tej odpowiedzialności w aktach wewnętrznych, umowach i porozumieniach wydawanych i zawieranych w ramach realizacji Programu 2019–2022.

2. Osobą odpowiedzialną za koordynację i zarządzanie Programem 2019–2022 jest powoływany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Koordynator Programu 2019–2022 będący dyrektorem Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Na poziomie roboczym każde, dające się merytorycznie wyodrębnić, działanie w ramach zadań tworzących Program ma przypisaną co najmniej jedną odpowiedzialną za nie osobę, będącą pracownikiem Narodowego Instytutu Dziedzictwa.
3. W sprawach nieprzesądzonych przez przyjętą przez Radę Ministrów treść Programu 2019–2022 albo przepisy obowiązującego prawa, w trakcie jego realizacji wątpliwości w tym zakresie rozstrzyga Koordynator.
4. Kryteria końcowej i bieżącej oceny realizacji Programu 2019–2022 oraz osób odpowiedzialnych za tę realizację są określone w sposób maksymalnie obiektywny, precyzyjny i szczegółowy, w celu zapewnienia szybkiej identyfikacji ewentualnych problemów i dokonywania korekt w trakcie trwania Programu. Kluczowym kryterium będą wskaźniki, ściśle powiązane z harmonogramem i planowanym wydatkowaniem środków publicznych.
5. Dąży się do aktywizacji i zaangażowania w działania podejmowane w ramach Programu 2019–2022 jak największej liczby podmiotów zajmujących się ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.
6. Stworzone zostają warunki stałej wymiany informacji i współpracy między uczestniczącymi w Programie podmiotami zajmującymi się ochroną zabytków i opieką nad zabytkami, w tym sprawozdawczości na potrzeby Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i innych członków Rady Ministrów oraz Generalnego Konserwatora Zabytków.
7. Dąży się do zapewnienia jak największej elastyczności w bieżącej realizacji Programu 2019–2022 przez pozostawienie bieżącego ustalania szczegółowych warunków realizacji Programu, w tym doboru osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań Programu, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w drodze aktów o charakterze wewnętrznym, np. zarządzeń, porozumień lub umów o współpracy między dwoma lub więcej podmiotami uczestniczącymi w realizacji Programu.

2. Struktura zarządzania Programem 2019–2022.

Koordynator i zespół zarządzający Programem 2019–2022.

Koordynatorem Programu 2019–2022 jest Dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa, który kieruje Zespołem zarządzającym, liczącym co najmniej dwie osoby.

Ciała doradcze wspomagające zarządzanie i koordynację Programu 2019–2022.

Rada Ochrony Zabytków przy Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podmioty odpowiedzialne za realizację Programu 2019–2022.

1. Narodowy Instytut Dziedzictwa.
2. Wojewódzcy konserwatorzy zabytków z obsługującymi ich urzędami.
3. Dyrektorzy urzędów morskich z obsługującymi ich urzędami.
4. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku.
5. Inne podmioty, angażowane w miarę potrzeby do wykonania konkretnych zadań niezbędnych do realizacji Programu 2019–2022, pod warunkiem że koszty ich zaangażowania nie spowodują przekroczenia ustalonego budżetu Programu.

Akty wewnętrzne, porozumienia i umowy, których wydanie lub modyfikacja są niezbędne do rozpoczęcia realizacji Programu 2019–2022.

Zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o powołaniu Koordynatora Programu 2019–2022 i zespołu zarządzającego Programem, określające w szczególności obowiązki sprawozdawcze z realizacji Programu wobec Generalnego Konserwatora Zabytków i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

3. Harmonogram – wskaźniki realizacji Programu 2019–2022.

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
Cel główny: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami					
Stopień realizacji wskaźników celów szczegółowych oraz wskaźników pomocniczych, wyrażony w procentach	0,34	19	45	72	100
Wskaźniki pomocnicze i organizacyjne					
Wejście w życie zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o powołaniu Koordynatora Programu 2019–2022 i zespołu zarządzającego	0	1	1	1	1
Przedłożenie i zaakceptowanie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego szczegółowego rozplanowania wydatków w ramach budżetu Programu 2019–2022	0	1	1	1	1
Przedłożenie i zaakceptowanie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego planu audytów, badań, analiz, konferencji i innych niezbędnych działań w latach 2020–2022, mających na celu stworzenie modelu systematycznego i elastycznego gromadzenia oraz analizowania danych, przede wszystkim statystycznych, z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i opieki nad zabytkami oraz powiązania tej dziedziny z jak najszerszym kontekstem ekonomiczno-społecznym	0	1	1	1	1
Dysponowanie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego kompletnym projektem sprawozdania z realizacji zadań wynikających	0	0	1	1	2

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
z Programu 2019–2022, przedstawianego Radzie Ministrów co dwa lata w trybie art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami					
Przedłożenie i zaakceptowanie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego projektu modelu systematycznego i elastycznego gromadzenia oraz analizowania danych, przede wszystkim statystycznych, z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i opieki nad zabytkami oraz powiązania tej dziedziny z jak najszerszym kontekstem ekonomiczno-społecznym	0	0	0	0	1
Cel szczegółowy 1: Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego					
Kierunek działania 1: Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie lokalnym					
Zadanie 1.1.1.: Szkolenia dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym, w tym pracowników merytorycznych, z uwzględnieniem zagadnień z zakresu planowania przestrzennego i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami					
Zaktualizowanie zgodnie ze stanem prawnym materiału szkoleniowego Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla samorządów w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym	0	1	1	1	1
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, których przedstawiciele odbyli szkolenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym	0	20	80	200	300
Opracowanie analizy przebiegu i rezultatów szkoleń w latach 2019–2022, zawierającej propozycje mierzenia efektów szkoleń w stosunku do działalności samorządów w praktyce oraz sposobów zwiększania tych efektów w przyszłości	0	0	0	0	1
Zadanie 1.1.2.: Budowanie zasobu wiedzy o ochronie dziedzictwa kulturowego na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym					
Liczba opracowanych nowych, odrębnych materiałów informacyjnych na stronę internetową www.samorząd.nid.pl	0	10	40	70	120
Opracowanie analizy struktury odwiedzin strony internetowej www.samorząd.nid.pl , zawierającej plan zwiększania ich liczby lub częstotliwości do końca 2022 r.	0	0	1	1	1
Stopień realizacji planu zwiększania liczby odwiedzin strony internetowej www.samorząd.nid.pl do końca 2022 r., wyrażony w procentach	0	0	0	50	75
Zadanie 1.1.3.: Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach					
Liczba uruchomionych centrów kompetencji, planowania i rewitalizacji w Oddziałach Terenowych Narodowego Instytutu Dziedzictwa	0	0	5	5	5
Liczba jednostek samorządu terytorialnego, których przedstawiciele odbyli pilotażowe szkolenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa w zakresie planowania i rewitalizacji	0	0	16	30	40
Liczba opracowanych w ramach pilotażu studiów ochrony wartości kulturowych w gminach	0	0	2	5	8
Zorganizowanie konferencji podsumowującej realizację zadania „Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach”	0	0	0	0	1
Wydanie publikacji podsumowującej realizację zadania „Merytoryczne wsparcie procesu planowania i rewitalizacji w gminach”	0	0	0	0	1

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 2019–2022

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
Liczba opracowanych w ramach pilotażu studiów ochrony wartości kulturowych obszarów zabytkowych pod kątem uwzględnienia ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego do końca 2022 r.	0	0	10	15	20
Opracowanie ewaluacji pilotażu projektu „Twój dom – dialog z tradycją” przeprowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w województwie warmińsko-mazurskim, zawierającego rekomendacje w zakresie modelowych rozwiązań dla rozszerzenia projektu na pozostałe województwa	0	0	1	1	1
Liczba województw, w których przeprowadzono konkursy w ramach projektu „Twój dom-dialog z tradycją”	1	1	1	2	3
Liczba wydanych katalogów pokonkursowych w ramach projektu „Twój dom-dialog z tradycją”	1	1	1	1	3
Zadanie 1.1.4.: Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzający gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami					
Opracowanie planu promocji konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków, nagradzającego gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami, mającego na celu wzrost w latach 2021–2022, w stosunku do poprzedniej edycji, liczby i jakości zgłoszeń do konkursu	0	0	1	1	1
Zwiększenie liczby zgłoszeń do konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków nagradzającego gminy za modelowe wdrażanie programów opieki nad zabytkami, w stosunku do poprzednich edycji, wyrażony w procentach	0	0	0	15	30
Kierunek działania 2: Wzmocnienie systemu ochrony na poziomie centralnym					
Zadanie 1.2.1.: Wspieranie rozwijania kompetencji zawodowych przez pracowników służb konserwatorskich					
Liczba pracowników administracji konserwatorskiej, którzy wzięli udział w szkoleniach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego mających na celu rozwijanie kompetencji zawodowych	0	0	50	150	250
Średnia liczba urzędów administracji konserwatorskiej i innych instytucji reprezentowanych każdego roku na szkoleniach mających na celu rozwijanie kompetencji zawodowych przez pracowników służb konserwatorskich	0	0	10	10	10
Zadanie 1.2.2.: Ewaluacja stosowanych standardów i metod konserwatorskich					
Liczba zdefiniowanych co do planowanego zakresu merytorycznego standardów i metod konserwatorskich, które mają być przyjęte w ramach Programu 2019–2022	0	0	5	5	5
Liczba opracowanych i przekazanych przez Generalnego Konserwatora Zabytków do wojewódzkich konserwatorów zabytków standardów i metod konserwatorskich	0	0	0	3	5
Zadanie 1.2.3.: Wsparcie działań dokumentacyjnych zasobu zabytkowego					
Opracowanie modelu uwzględnienia wartości zabytkowych w ochronie obiektów wpisanych do rejestru, obejmujący: wzór karty wartości zabytku, zawierającej informację odnośnie wartości zabytkowych i ich materialnych atrybutów; listę obiektów wpisanych do rejestru wybranych do pilotażowej oceny wartości zabytkowych; zalecenia i wytyczne do przeprowadzenia oceny wartości	0	0	1	1	1

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami 2019–2022

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
Stosunek liczby obiektów, dla których przeprowadzono ocenę wartości zabytkowych w latach 2019–2021, do liczby obiektów na liście obiektów wpisanych do rejestru wybranych do pilotażowej oceny wartości zabytkowych w ramach opracowanego modelu, wyrażony w procentach	0	0	0	0	75
Opracowanie listy obszarów wytypowanych do badań Archeologicznego Zdjęcia Polski w ramach Programu 2019–2022	0	0	1	1	1
Stosunek liczby obszarów przebadanych w ramach badań „Archeologicznego Zdjęcia Polski” w stosunku do liczby obszarów na liście obszarów wytypowanych do badań „Archeologicznego Zdjęcia Polski” w ramach Programu 2019–2022, wyrażony w procentach	0	0	25	50	75
Opracowanie, skonsultowanie i uzgodnienie pilotażowych metod badawczych oraz modelu struktury bazy danych nowego programu ewidencyjnego „Archeologiczne Zdjęcie Polski +”	0	0	1	1	1
Opracowanie, skonsultowanie i uzgodnienie wzorcowego rozwiązania w zakresie metod badawczych oraz modelu struktury bazy danych „Archeologicznego Zdjęcia Polski +”, uwzględniające wnioski z badań pilotażowych	0	0	0	0	1
Przeprowadzenie szkolenia w zakresie problematyki Archeologicznego Zdjęcia Polski i „Archeologicznego Zdjęcia Polski+”, w którym wzięli udział przedstawiciele co najmniej połowy wojewódzkich urzędów ochrony zabytków oraz archeolodzy z co najmniej 4 uczelni będący pracownikami naukowymi	0	0	0	0	1
Zorganizowanie konferencji w zakresie problematyki Archeologicznego Zdjęcia Polski i „Archeologicznego Zdjęcia Polski+”, w której wzięli udział przedstawiciele co najmniej połowy wojewódzkich urzędów ochrony zabytków oraz archeolodzy z co najmniej 4 uczelni będący pracownikami naukowymi	0	0	0	0	1
Opracowanie analizy dotyczącej optymalnego rozwiązania w skali kraju problemu przechowywania ruchomych zabytków archeologicznych	0	0	0	1	1
Liczba wojewódzkich urzędów ochrony zabytków, które podpisały z Narodowym Instytutem Dziedzictwa umowę o współpracy w zakresie ScanManagera	5	8	16	16	16
Opracowanie projektu struktury bazy danych połączonej z geoportalem, gromadzącej różnorodne typy informacji o obiektach zabytkowych, w tym wyniki badań naukowych	0	0	0	0	1
Liczba wojewódzkich urzędów ochrony zabytków, które podpisały umowę z Narodowym Instytutem Dziedzictwa w sprawie współpracy w zakresie geoportalu	0	0	0	0	16
Zadanie 1.2.4.: Powołanie Centrum Architektury Drewnianej					
Zakupienie nieruchomości na potrzeby Centrum Architektury Drewnianej	0	1	1	1	1
Utworzenie Centrum Architektury Drewnianej w strukturze Narodowego Instytutu Dziedzictwa	0	0	1	1	1
Oddanie do użytku nieruchomości na potrzeby Centrum Architektury Drewnianej	0	0	0	0	1
Cel szczegółowy 2: Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami					
Kierunek działania 1: Merytoryczne wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami					

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
Zadanie 2.1.1.: Upowszechnianie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych (wybór zasobów, wypracowanie zaleceń dla opiekunów zasobu zabytkowego dotyczących metod konserwacji, adaptacji, dokumentacji i badań, upowszechnianie przez bazę wiedzy)					
Stworzenie internetowej bazy wiedzy w zakresie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych	0	0	0	1	1
Opracowanie pakietu materiałów promocyjnych w zakresie standardów i metod konserwatorskich dla wybranych zasobów zabytkowych	0	0	0	0	1
Kierunek działania 2: Podnoszenie bezpieczeństwa zasobu zabytkowego					
Zadanie 2.2.1.: Podniesienie bezpieczeństwa zabytków ruchomych przez sprzyjanie intensyfikacji współpracy z opiekunami zabytków przez właściwe służby i instytucje					
Liczba szkoleń zorganizowanych w ramach Programu 2019–2022, w których wzięli udział przedstawiciele służb mundurowych	0	0	1	2	3
Liczba powiatów, w których wdrożono w ramach Programu 2019–2022 projekt weryfikacji stanu zabytków ruchomych wpisanych do rejestru	8	8	11	27	70
Cel szczegółowy 3: Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego					
Kierunek działania 1: Upowszechnianie wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego i jego wartości					
Zadanie 3.1.1.: Kampania społeczno-edukacyjna w mediach, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami i dostępności do zabytków dla osób z niepełnosprawnościami					
Opracowanie planu realizacji kampanii społeczno-edukacyjnej w latach 2019–2021, zawierającego identyfikację grup docelowych, zakładaną liczbę odbiorców w obrębie każdej grupy oraz metodologię mierzenia tej liczby w ramach ewaluacji	0	1	1	1	1
Średni odsetek zakładanej w planie liczby odbiorców w zidentyfikowanych grupach docelowych, do których w sposób potwierdzony dotarła kampania społeczno-edukacyjna	0	0	0	50	75
Zadanie 3.1.2.: Tworzenie narzędzi edukacyjnych dla szkół i instytucji kultury, z uwzględnieniem aspektu profilaktyki w dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami					
Przygotowanie i uruchomienie portalu internetowego dotyczącego edukacji o dziedzictwie kulturowym	0	0	1	1	1
Liczba pakietów materiałów edukacyjnych dotyczących dziedzictwa kulturowego, przeznaczonych dla szkół i dzieci w wieku przedszkolnym	0	0	0	1	2
Liczba podmiotów prowadzących działalność edukacyjną zaopatrzonych w wydaną w ramach Programu 2019–2022 grę edukacyjną o dziedzictwie kulturowym	0	0	0	0	150
Liczba szkół, w których zorganizowano pilotażowe warsztaty edukacyjne w szkołach w oparciu o przygotowane w ramach Programu 2019–2022 materiały edukacyjne	0	0	0	0	48
Kierunek działania 2: Tworzenie warunków dla sprawowania społecznej opieki nad zabytkami					

Wskaźnik	Wartość bazowa 2018	2019	2020	2021	2022
Zadanie 3.2.1.: Program dotacyjny dla NGO's w zakresie popularyzowania i upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym, budowania świadomości lokalnej, a także włączania społeczeństwa w opiekę nad zasobem dziedzictwa kulturowego					
Liczba wolontariuszy zaangażowanych w realizację zadań dofinansowanych w ramach programu dotacyjnego dla organizacji pozarządowych	0	300	600	1100	1680
Liczba odbiorców zadań popularyzatorskich dofinansowanych w ramach programu dotacyjnego dla organizacji pozarządowych	0	500	1000	4000	7000

4. Zadania podmiotów zarządzających Programem 2019–2022.

1. Koordynator Programu 2019–2022 powierza pisemnie osobom zatrudnionym w Narodowym Instytucie Dziedzictwa odpowiedzialność za wybrane zadania realizowane w ramach Programu, o czym informuje Dyrektora Departamentu Ochrony Zabytków w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Odpowiedzialność za zadanie polega na obowiązku zbierania wszystkich dostępnych informacji o przebiegu realizacji zadania, utrzymywania stałego kontaktu z osobami uczestniczącymi w realizacji zadania, identyfikowania aktualnych i potencjalnych problemów z realizacją zadania, w szczególności z terminowym osiągnięciem przewidzianej w harmonogramie wysokości wskaźnika związanego z tym zadaniem, oraz niezwłocznego informowania o problemach Koordynatora Programu 2019–2022. Koordynator Programu 2019–2022 może rozszerzyć zakres zadań na piśmie.
2. Koordynator Programu 2019–2022 informuje na bieżąco Generalnego Konserwatora Zabytków o zidentyfikowanych aktualnych i potencjalnych problemach z realizacją zadań w ramach Programu 2019–2022, w szczególności z terminowym osiągnięciem przewidzianej w harmonogramie wysokości wskaźników. Koordynator może złożyć wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego za pośrednictwem Generalnego Konserwatora Zabytków o uwzględnienie przez Ministra w ocenie pracy Koordynatora obiektywnych okoliczności uniemożliwiających terminowe osiągnięcie wskaźników Programu 2019–2022 i o rozważenie wystąpienia do Rady Ministrów o modyfikację w drodze uchwały wskaźników i harmonogramu ich osiągania, jak również planowanego budżetu i innych zapisów Programu 2019–2022. Koordynator może w tym trybie informować o możliwościach poszerzenia zakresu zadań realizowanych w ramach Programu 2019–2022, uzasadniając swoją opinię.
3. Koordynator Programu 2019–2022, w ciągu 30 dni od dnia wejścia w życie zarządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o powołaniu Koordynatora Programu

2019–2022 i zespołu zarządzającego Programem, przedkłada do akceptacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, za pośrednictwem Generalnego Konserwatora Zabytków, szczegółowe rozplanowanie wydatków w ramach budżetu Programu 2019–2022, w tym podział środków na konkretne zadania i wskazanie realizujących ich podmiotów. Zmiany w tym zakresie odbywają się w tym samym trybie.

5. Monitoring Programu 2019–2022.

1. Koordynator Programu 2019–2022 składa sprawozdania z realizacji Programu 2019–2022 w zakresie, trybie i terminach określonych w zarządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o powołaniu Koordynatora Programu 2019–2022 i zespołu zarządzającego Programem.
2. Rada Ochrony Zabytków przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może zwrócić się do Koordynatora Programu 2019–2022 o przedstawienie na posiedzeniu Rady sprawozdania z dotychczasowej realizacji Programu 2019–2022.
3. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zgodnie z art. 86 ust. 2 ustawy, przedstawia Radzie Ministrów co dwa lata sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z Programu 2019–2022. Pierwsze sprawozdanie ma być prezentowane członkom Rady Ministrów do dnia 31 stycznia 2021 r., drugie – do dnia 30 kwietnia 2023 r.

6. Ewaluacja realizacji Programu 2019–2022.

Celem ewaluacji Programu 2019–2022 będzie:

- a) adekwatna ocena merytoryczna rezultatów realizacji Programu,
- b) wypracowanie modelu systematycznego i elastycznego gromadzenia oraz analizowania danych, przede wszystkim statystycznych, z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i opieki nad zabytkami oraz powiązania tej dziedziny z jak najszerszym kontekstem ekonomiczno-społecznym, i wykorzystywania rezultatów tych analiz w podejmowaniu decyzji, co zapewni w przyszłości podstawy racjonalnego planowania strategicznego w tym obszarze polityki państwa.